ואכל תאנים והפריש קרבן ואח"כ אכל ענבים

לחודייהו הויא להו ענבים חצי שיעור ואחצי

שיעור לא מיחייב קרבן הכא גמי "כגון דאמר שבועה שלא אוכל עשר וחזר ואמר שבועה

שלא אוכל תשע ואכל תשע והפריש קרבן

ואח"כ אכל עשירית הויא לה עשירית חצי

שיעור ואחצי שיעור לא מיחייב: מתנר׳

יאיזו היא שבועת שוא נשבע לשנות את ⁴⁴

הידוע לאדם אמר על העמוד של אבן שהוא

של זהב ועל האיש שהוא אשה ועל האשה

שהיא איש נשבע על דבר שאי אפשר לו יאם לא ראיתי גמל שפורח באויר ואם לא

ראיתי נחש כקורת בית הבד יאמר לעדים

בְואו ְוהעידוני שבועה שלא נעידך ינשבע

לבמל את המצוה שלא לעשות סוכה ושלא

ליטול לולב ושלא להניח תפילין זו היא

שבועת שוא שחייבין על זדונה מכות ועלי

שגגתה פמור ישבועה שאוכל ככר זו שבועה

שלא אוכלנה הראשונה שבועת בימוי

והשניה שבועת שוא אכלה עבר על שבועת

שוא לא אכלה עבר על שבועת בימוי: **גבו**'

יאמר עולא יוהוא שניכר לג' בני אדם: נשבע

על דבר שאי אפשר לו אם לא ראיתי גמל

פורח באויר: שבועה שראיתי לא קאמר מאי

אם לא ראיתי אביי אמר תני שבועה שראיתי

רבא אמר באומר יאסרו כל פירות שבעולם

עלי אם לא ראיתי גמל פורח באויר אמר ליה

רבינא לרב אשי ודלמא האי גברא ציפורא

רבא חזי ואסיק ליה שמא גמלא וכי קא

משתבע אדעתיה דידיה אישתבע וכי תימא

בתר פומיה אזלינן ולא אזלינן בתר דעתיה

והא ®תניא כשמשביעין אותו האומרים לו הוי

יודע שלא על דעתך אנו משביעין אותך אלא

על ידעתנו ועל דעת ב"ד מאי מעמא לאו

משום דאמרינן דלמא איסקונדרי יהיב ליה

ואסיק להו (6) זוזי דכי קא משתבע אדעתיה

דידיה קא משתבע לא יהתם משום יסניא

דרבא ∞ת"ש וכן מצינו כשהשביע משה את

ישראל אמר להן דעו שלא על דעתכם אני

משביע אתכם אלא על דעת המקום ועל דעת ואמאי לימא להו קיימו מאי דאמר

אלוה לאו משום דמסקי אדעתייהו עבודת

כוכבים לא משום דעבודת כוכבים נמי איקרי

אלוה דכתיב יאלהי כסף ואלהי זהב ולימא

עין משפמ כמ. נר מצוה

מסורת הש"ם

ל) [לעיל כה: ע"ש],ל) [לעיל כה:], ג) (לקמן מ.),

ד) ולעילכה:ן, ה) נדריםכה.

וכל הסוגיא ע"ש כמה וכמה

שינוים] לקמן לט., ו) [ל"ל

דעת המקום וכך איתא לקמן לט.], ז) [עי׳ תוס׳ לקמן ע״ב

ד"ה משוס], **ה**) נדרים כה.,

ט) ולהמו לט. נדרים כה.ז.

י) חולין ה. [קדושין מ.], כ) מנחות מג: [נדרים כה.],

ולפי פרש"י לא גרסי"

להאי אכן ברב אלפס איתא וכן איתא בהרא"ש בנדרי"

נפשיה ומשום האי טעמא

לא היו אומרים לו הוי יודע

כו' (שם). משום קניא

דרבא. דוווי ממש יהנ

ובעי למיפטר בהכי ובשאר

מילי לא עביד אינים דנשבע

אדעתייהו

לעבודת

אדעתא דנפשיה וחוח.

אסיקו לה שמא לעבודת כוכבים אלוה ופלחו לה ובעו למיפער נפשייהו

דאמרי דפלחי לאלוה וחוח.

לא. לאו לאפוקי משום האי קאמר הכי דאינהו לא

מנו לאסוקי לעבודת כוכבים שמא אלוה ולמפטר

נפשייהו, אלא ע"ז איקרי

אלוה מעלמה (שם). ולימא להו קיימו תורה. אם כן אמאי משבע

יתהוז הכי על דעת המחום

קד א מיי' פ"ד מהל' שבועות הל' טו סמג :סי" רלו ס"ד סעיף שם סעיף

ה: קו ד מיי שם פ״א הלי ו ופ״ה הל׳ יד והל׳ טו סמג שם: ה מיי שם פ״ה הלי

יל טו סמג שם טוש"ע י"ד סיי רלח סעיף טו: קש ו מיי שם הלי יג: קי ז מיי שם הלי כג סמג

טוש"ע ח"מ סי' פו סעיף כ: מהלי מיי פ"ב מהלי עבודת כוכבים הל׳ ופ"ל מהלכות שבת הל'

רבינו חננאל תאנים והפריש קרבן וחזו

ואכל ענבים לחודייהו הויא להו ענבים חצי שיעור ואין מביא קרבן על חצי שיעור. הכא נמי (כיון) [כגון] שאמר שבועה שלא אוכל עשר וחזר ואמר שבועה שלא אוכל עשר ותשע ואכל תשע והפריש קרבן וחזו ואכל העשירית הויא לה עשירית חצי שיעור ואין חיפא (מרב) ומבדקיניהן היו לפניו חמש ככר יאמר שבועה (שאוכל) [שלא אוכל] ככר זו [וחזר] ואמר ב' אלו. וחזר ואמר שלש אלו. וחזר ואמר ארבע אלו. וחזר ואמר חמש אלו ואכל הראשונה. אין חייב עליה אלא שבועה נאסרה עליו ונעשית לו כנבלה מיכן י ואילך נעשה כמיחל על האיסורין. ואין שבועות חלות על האיסורין. חזר חיפא ובדקיה היו לפניו ה׳ ככרות ואמר שבועה שלא אוכל אלו ה' ככרות וחזר ואמר אלו הד' וחזר ואמר אלו הג' וחזר ואמר אלו שתים וחזר ואמר זו א"ל חייב על כל אחת ואחת. אילו מי שנשבע שלא יאכל ה' ואכל ד' שמא אינו פטור לפיכך שבועה חלה על שבועת שוא חייבין על ודונה מכות ועל שגגתה ווונה מכות ועל שגגונה פטור כו'. אמר עולא והוא שניכר לג' בני ירושלמי בשם : אדם יוחנן אמרו. הידוע לשנים שבועת שוא. הידוע לג' שבועת שקר: נשבע על דבר שאי אפשר כו׳. אביי אוקמה . באומר שבועה שראיתי גמל פורח באויר לו). ואקשינן ודלמא ציפרא רבא חזא ואסיק שמיה [שבדעתו] נשבע. הלא

אבל אי אפשר לומר כן דהך מילתא דרבה איתא בפ"ב דנדרים (ד' יז:) ומוכח כולה סוגיא כמו שכתוב בספרים ולא כגי' הקונטרס ומשמע נמי דאיירי בנשבע שלא יאכל שניהם מכל אחד שיעור שלם דמפרש טעמא

מגו דחיילא שבועה אענבים חיילא נמי אתאנים ואי בחלי שיעור בהא אין שייך מגו דלא הוי כלל מושבע ועומד ולריך לחלק ע"כ בין הך לההיא דט" וי׳ דהתם איכא איסור שבועה 0 בכל י׳ וכל ט' שיאכל מהנך עשר קאי באיסור שבועה אבל הכא לא היה איסור שבועה בתחלה כלל על ענבים ושייך כאן מגו וה״ה נמי אי אמר שבועה שלא אוכל ט׳ אלו וחזר ואמר שבועה שלא אוכל עשר דחיילא שבועה שניה על ידי מגו: אם לא ראיתי גמל פורח. תימה דהכא קתני גמל פורח ולא קתני כעולי מלרים ובפרק ארבעה נדרים (נדרים ד' כד:) גבי נדר הבאי תני עולי מלרים ולא קתני גמל פורח: באומר יאסרו כל פירות שבעולם עלי אם לא ראיתי כו'.

פירוש בשבועה ובפרק ארבעה נדרי׳ ושם) גרם ליה בהדיא והיינו שבועת שוא לפי שאי אפשר לו לעמוד באיסור בכל פירות שבעולםם ואר"ת דבנדר לא חיילא כה"ג אם אסר כל פירות שבעולם עליו בקונם אם יעשה כדבר זה כיון שאי אפשר לו לקיים או אם אסר כל פירות שבעולם עליו בלא שום תנאי דשבועת שוא מלינו שאסר הכתוב אבל נדרי שוא לא מצינו וראיה דבפ' ארבעה נדרים (שם) תני שבועות הבאי אסורין נדרי הבאי מותרין והיינו משום דהבאי הוי משום שוא אבל השיא מפ"ב דנדרים (ד' טו.) דפריך גבי קונס עיני בשינה ואי דלא יהיב שיעורא למלתא מי שבקינן ליה עד דעבר באיסור בל יחל והאמר ר' יוחנן שבועה שלא אישן ג' ימים מכין אותו וישן לאלתר אלמא גבי נדרים נמי חיילי כשאין יכול לקיים ועובר לאלתר ונדרי הבאי דשרו לא הוו טעמא לפי שאסר עלמו במה שאינו יכול לקיים דאפי׳ יכול לקיים שלא אסר עליו אלא חד פירא שרי בנדרי הבאי וטעמא לפי שחין דעתו לומר ממש כקורת בית הבד אלא מה שהוא טרוף (מאד קרוב) לגבו ומשונה משחר נחשים קורא קורת בית הבד וחיל גדול מאד שראה קרא עולי מזרים ואינו אומר כן אלא להחזיק ולאמת דבריו וגבי שבועה החמירו משום דכתיב לא ינקה והא דתני בתוספתא כשם שנדרי הבאי מותרין כך שבועות הבאי מותרין היינו מדחורייתה: בשהשביע משה את ישראל. קנת קשה מה היתה מועלת השבועה כמו שהיה ירא שיעבדו עבודת כוכבים כמו כן היה(ב)

לירא פן יעברו השבועה: דעבודת כוכבים איקרי אלוה. אפילו יזכירו שם המיוחד

האמר' בסוף שבועת העדות (לקמן ד' לה:) השמות האמורות במיכה חול אפי׳

א) חסר כאן אוקימתא דרבא ונשמט בכ"י מן באויר עד באויר

(תראה) [ת"ר] כשמשביעין אותו אומר לו הוי יודע שלא על מה שבדעתך אנו משביעין אותך. אלא על דעתנו ועל דעת ב"ד. מאי לאו משום דאמרי׳ דלמא סקונדרי יהב ליה ואסיק להו זווי וכי קא מישתבע אדעתיה קא מישתבע. ודחינן משום קניא דרבא כמפורש בנדרים. ת"ש וכן מצינו כשהשביע

ואכל האנים. בהעלם שבועה אחרונה והפריש קרבן וחזר ואכל ענבים 👚 ועומד מיהו הוה מצי לפרושי בנשבע על חצי שיעור מזה וחצי שיעור מזה בהעלם שבועה ראשונה וכיון שהפריש קרבן על התאנים תו לא מילטרפי ענבים בהדייהו לאיחיובי אשבועתא קמייתא. הכא נמי שבועה שלא אוכל עשר וחזר ואמר שלא אוכל תשע ואכל תשע והפריש קרבן וחזר

> שיעור: בותנר' שבועה שלה נעידך. ביטול מלוה הוא היינו דבר שאי אפשר: והשניה שבועת שות. שהרי נשבע לבטל את המצוה: גב" והוא שניכר. העמוד לשלשה בני אדם הוא דהוי שוא אבל לא ניכר הויא שבועת שקר: ורבא אמר באומר יאסרו כל פירות שבעולם. בשבועה עלי אם לא ראיתי: ואסיק ליה שמה גמלה. העלה לו שם גמל: **כשמשביעין אותו**. גבי שבועת הדיינין תניא ליה המשביעין את המחויב שבועה בב"ד: איסקוגדרי. חתיכות עץ קטנות שמשחקין בהן: ואסיק להו שמא זווי. כינה את שמם מעות: התם משום קניה דרבה. לעולם בתר פומיה אזלינן והא דאיצטריך לן למימר לא על דעתך משום דבפומיה יש שבועה ברמאות כגון דיהיב ליה קנה ונתן המעות לתוכו והפקידו אללו ונשבע שהחזיר לו מעותיו ולאחר שבועה יחזור ויטלנו ועובדא הוה קמיה דרבא הכי: וכן מלינו. דכתיב (דברים כט) לא אתכם לבדכם לא כשאתם סבורים כחשר בלבבכם: לחו משום דמסקי אדעתייהו עבודת כוכבים. ומסקו ליה שמח חלוה: משום דעבודת כוכבים נמי **איקרי אלוה.** וכי אזלת נמי בתר פומייהו קושטא מדמו לאישתבועי: ולימא להו קיימו חורה. וישביעם על כן לאו משום דמסקי אדעתייהו עבירות וקרו להו תורה ומשתבעי אדעתייהו. ומשני חדא מורה אי הוה אמר הכי משמע חדא מורה ואנן אית לן כתב ובעל פה: תורת הטחת ותורת חשם. חי חמר קיימו תורות הוו מסקי אדעתייהו לאישתבועי אהנך תרתי דאיקרו מורות ולא אשאר מלות: המורה עבודת כוכבים כו'. דכתיב גבי עבודת כוכבים (במדבר טו) וכי תשגו ולא תעשו את כל המצות האלה: שקולה מצום ציצים ככל המלות. דכתיב (במדבר טו) וזכרתם את כל מצות ה׳. גימטריא שלה שש מאות ושמונה חוטין וחמשה קשרים הרי י"ג: ולטעמיך. דבעית למימר דהאי מי דאמרינן להו לא על דעתכם כי היכי דלא ליסקי אדעתייהו מאי דבעו ומסקי ליה האי שמא: על דעת המקום ועל דעתו למה ני. למימר ותיסגי ליה בחד: 666

להו קיימו תורה חדא תורה ולימא קיימו שתי תורות תורת חטאת תורת אשם קיימו כל התורה כולה עבודת כוכבים ידאמר מר יחמורה עבודת כוכבים שכל הכופר בה כמודה בכל התורה כולה ולימא להו קיימו מצוה חדא מצוה קיימו מצות תרתי כל המצות כולן מצות ציצית ידאמר מר ישקולה מצות ציצית כנגד כל המצות כולן ולימא להו קיימו שש מאות ושלש עשרה מצות ולמעמיך ילימא להו על דעתי על דעת המקום למה לי אלא

אותם הכתובים בשם המיוחד לרבי יהושע וכן שמות דגבעת בנימין לר' אליעזר: קריבור מצות. בפרק ארבעה נדרים (נדרים דף כה.) משני מצות המלך פי' פרשת המלך שדבר זה נוח להם: מצות ציצית. הא דשבק עבודת כוכבים דכתיב בה נמי וכי תשגו ולא תעשו את מלות התלה בפרשת שלח לך ואתרו שכל הכופר בה כמודה בכל התורה כולה משום דבלשון בני אדם לא מיקרי כל התלות האלה בפרשת שלח לך ואתרו שכל הכופר בה כמודה בכל התורה כולה משום דבלשון בני אדם לא מיקרי כל התלות אלא לילית: רק בירכא לא מסיק בנדרים ואיכא פירכא דמסיק התם ולא מסיק הכא ולא משני נמי התם כי היכי דלא מיהוי הפרה לשבועתייהו אלא משני משה רבינו מילתא דלא טריחא נקט:

ואכל עשירית הויא לה עשירית חלי

בפסקיו סוף סי' ו בפ' ג], מ) בדפו"י דאמר, נ) גיר' רש"ל בכל ט', ס) [וע' היטב תוס׳ לעיל כה. ד״ה מה שאין תורה אור השלם לא תַעֲשׂוּן אִתִּי אֱלֹהֵי כֶּסֶף וַאלֹהֵי זְהָב לֹא תַעֲשׂוּ לְכֶם: שמות כ יט הגהות הב״ח (א) גמ' להו שמא זוזי: (ג) תום' ד"ה כשהשביע וכו' היה לו לירא: מוסף רש"י י ואכל תאנים והפריש קרבן. (לגירסת: שבועה שלא אוכל תאנים וחזר ואמר שבועה שלא אוכל שבונה שלא אוכל תאנים וענבים) על שנועה ראשונה שענר ואכל תאנים (נדרים יז:). ואח"כ אכל ענבים. ולא תאנים (שם). הויא להו ענבים. שאכל חלי שיעור של שבועה שניה, לפי שהוא נשבע בשבועה שניה על מאנים וענבים ועכשיו שלא מחמים וענבים ועכפיי שנח אכל אלא ענבים לא ביטל אלא חלי שיעור, והיינו חלי שבועה, ואין מביא קרבן שכבר ידעו שלשה באותו עמוד שהוא של אבן, הוא דהויא שבועת שוא, דמידי דידעו ביה חלחה בני הדם ריועו פים תנמו כני מזם הוי מפורסם (דעיד בה:). מאי טעמא. אמרי ליה הכי דשלא על דעתך אנו משביעין אותך (נדרים יהיב ליה. פיספסים שמשחקים בהן וקרא אותן זוזי ובכך רולה לפטור עלמו מן השבועה (שם). לא. איסקונדרי לאו מילמא היא ובהכי לא מיפטר אינש

ועל דעתי, לישבע יתהון דמקיימיתו תורה (שם). חדא תורה. הוה משמע מורה לחם. שבכתב בלבד (שם), שכל הכופר בה כמודה בכל התורה כולה. כדכתיב וכי משגו ולא תנשו את כל המלות האלה וגר, וילפינן בהוריות (מ), דכעבודת כוכנים מיריר (חורין ה). שקולה מצות ציצית כו'. מדכתיב את כל מלות, ושד דלילית בגימטריא ת"ר וה' קשרים וח' חוטים הרי תרי"ג (פנחות פג). ולימא להו קיימו כו'. ולא מלי למיטעי מידי (נדרים כה.).

שם (טוש"ע י"ד סי' רלו

סעיף ד): קיא ח מיי פ״ב מהלי שבועות הלי טו ופי״ל הלי יח סמג עשין קכג

טו: קיג י מיי פ"ג מהלי לילית הלי יב: